

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva praznika vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Celje, Strossmajerjeva ul. št. 1, I. nadstropje.

Naslov za dopise: »NAPREJ«, Celje, Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 20 Din, za inozemstvo 30 Din.

Oglaš: prostor 1×65 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo. Reklamacije za list so poštne proste.

Letnik V., šte. 29.
Četrtkova številka „NAPREJA“
izhaja kot tednik

LJUDSKI GLAS

Glasilo Kmetško-delavske zveze.

Stane letno 48— Din, mesečno 4— Din.

Konferenca v Zidanem mostu in nova ofenziva.

Javornik, 16. julija.

Ne bi pisal o tej zadevi, ker se že itak v tem dovolj piše in je že lahko vsak na jasnem, glede tega, osobito, če je čital Tomčevo okrožnico, če bi me k temu ne silila dva razloga, in sicer: prvič, ker sem bil na konferenci kot delegat, drugič, ker se sklep konference — za čimprejšnje sklicanje kongresa ni izvršil, ter so agitatorji, ki so na delu, da razbijejo naše organizacije, prijeli za to bilko — liki potapljujoči se na morju — češ, poglejte jih, ali vidite, da zedinjenja nočejo, tajnik je kriv, i. t. d.

Res je, da je bilo na konferenci to sklenjeno in tudi od nas podpisano, sicer sem pa jaz v tozadevni debati izrazil mnenje, da ni nobene garancije za to, da bodo na kongresu zastopani sami za to opravičeni delegati, ker bo natančna kontrola nemogoča, to pa radi tega, ker oni svojih članov in organizacij ne objavljajo javno v časopisu. Nato so izjavili mariborski delegati, da oni tozadevno jamčijo. To jamstvo smo vzeli sicer na znanje, toda gotovo je, da bi taka garancija v tem slučaju ne mogla popolnoma odpraviti dvom, kar bi imelo za posledico, da bi na kongresu ne vladalo tisto medsebojno zaupanje in odkritosrčnost med delegati, ki je potrebno in je takorekoč predpogoj, če hočemo, da bo imelo delo na kongresu tisto vrednost, ki naj da sklepom tudi življenje.

Pokrajinski odbor se je tega zavedal, zato je apeliral na mariborsko oblastno organizacijo, naj objavi v časopisu število organizacij in članov; ravnal je popolnoma pravilno in gotovo le v korist stvari in bi bila mariborska organizacija, če je imela resnično željo po zedinjenju, to gotovo tudi storila.

že raditega, ker bi pozneje, ko bi bili zedinjeni, to itak moralo biti. P. O. je s tem tudi pokazal, da je naša organizacija sklepe tudi sprejela, zdaj je samo še treba doseči, da bo kongres res to, kar mora biti, in ne samo delo in stroški, ker ne delamo s tajnimi fondji in sličnimi podporami. Jaz sem bil mnenja, da bo mariborska organizacija to tudi storila, ker to sklepov konference itak nič ne spremeni in bi stem pokazala pošteno voljo za zedinjenje, kar bi k nadaljnjemu ozdravljenju mnogo pripomoglo. Toda voditelji mariborske organizacije tega niso hoteli storiti.

Kljub temu sem bil še vedno mnenja, da se kongres mora izvršiti, ker je bil to sklep in sklepe je naša organizacija sprejela in priznala. Temeljito pa se je spremenilo moje mnenje, ko sem prečital okrožnico s Tomčevim podpisom, (priporočal bi pokraj. taj., da jih naroči večjo množino, so izvrstno zdravilo proti očesnim boleznim) kajti glede točk, kakor je progresivni davek in načelo javnosti, ni bilo na konferenci ničesar predlaganega in se sploh ni o tem oficijelno ničesar govorilo ali sklepalo razen, da prenehajo medsebojni napadi do kongresa, po kongresu, ko bomo zedinjeni ter bomo delali vsi po pravilniku, pa itak ne bo več vzroka za kaj takega.

To, kar pa okrožnica priporoča, je nekaj čisto drugega, tu je čisto razločno zapisano, da se niti o pristaših ne sme pisati, ali drugače rečeno: načelo javnosti se mora odpraviti. Ravno tako glede progresivnega davka ni bilo na konferenci ničesar omenjeno in vendar ga hoče sedaj tudi nekako popravljati, seve da tega ne pove naravnost, temveč tako bolj olepšano, toda vendar dovolj jasno, da mora spoznati razliko med tem, kaj je bilo na konferenci prednešenega od m. org. in kaj ta v resnici hoče.

Da bo pa cela zadeva še jasnejša, bom navedel tukaj tiste sporne točke,

katere so oni navedli kot pogoj za zedinjenje.

Ker se mi je poverilo predstevstvo konference, sem moral najprej ugotoviti, kakšne so zahteve, ker na tem je bilo ležeče, ali se bodo pogajanja vršila, ali ne; torej sem pozval mariborske delegate, naj se tozadevno izjavijo ter povedo svoje mnenje.

K besedi se je javil Bahun, ter izjavil približno sledeče:

Prišli smo z željo, da se zedinimo; nikakih direktiv nimamo, in nihče ni kakorkoli vplival na nas, izrazili bomo prosto mnenje o tem, kar je po našem mnenju sporno, z željo, da pride mo do sporazuma. Nadalje je govoril o pokrajinskem pravilniku ter rekel da je po njihovem mnenju premalo v skladu s statutom SPJ. z ozirom na točko 6. ker deli člane v tri dele, kar po njih mnenju tudi socialistično ni. Nadalje je govoril o sedežu oblastne centrale ter dejal, da bi bilo vsekakor potrebno, urediti to nekako drugače radi rednega in lažjega poslovanja, ker je za Maribor Ljubljana predaleč, in je bil mnenja, da bi tudi Maribor ne bil primeren iz podobnega razloga za Ljubljano. Glede tiska je predlagal, naj se ukinejo vsi trije slovenski časopisi in se prične z izdajo enega edinega, ki naj izhaja dvakrat na teden, pozneje mogoče trikrat; merodajno bi bilo finančno stanje, tiskali pa bi ga v Mariboru, ker bi bil cenejši. To so, na kratko povedano, zahteve m. org. Jasno je, da je bilo na temelju teh zahtev vendar mogoče pogajanja nadaljevati, kar se je z ozirom na podano izjavo tudi vršilo, in so bili tozadevni sklepi itak objavljeni. Sodrugi, prevdarite sedaj razliko med tem, kaj je bilo na konferenci zahtevano kot pogoj zedinjevanja, in pa med tem kar priporoča okrožnica, pa bo takoj jasno vsakemu, da so hoteli konferenco v Zidanem mostu vporabiti samo za pripomoček v dosegu kongresa, na ka-

terem bi potom neopravičenih delegatov in plačanih znamk dobili toliko moči, da bi izvedli atentat na pravilnik in na vse drugo, kar jim ne ugaja, ter postavili stranko zopet nazaj v tiste čase ko je bil pravilnik raznim voditeljem harmonika, ki se lahko razteza tako, kakor komu bolj ugaja. Toda tisti časi so minuli in nikoli več se ne povrnejo. Pristavil bi le to. Čital sem apel glav. odbora, ki med drugimi zanimivostmi določa tudi kongres Pokr. organ. v Sloveniji, ker je baje več sodrugov iz Slovenije tozadevno apeliralo na gl. odbor. Tako torej! Na želje posameznikov se gl. odbor, tako skrbno ozira, za želje organizacij pa ni prav nič vprašal pri določevanju delegata za Hamburški kongres ter je kar sam določil nekoga, ki ima najmanj, ali pa sploh nič organiziranih članov in je torej najmanj upravičen zastopati organizirani proletarij v Sloveniji. Proti delegatu, ki ga je poslala organizacija, je pa protestiral in je bil radi gl. odbora delegat organiziranega proletariata v Sloveniji na kongresu le kot gost. Iz vsega tega je jasno dovolj, da se hoče upostaviti zopet stranka, kjer bi odločali posamezniki, torej stranko bogov. Toda zavedni proletarci vam ne bodo sledili in tudi oni, ki vam delajo štafažo, vas bodo spoznali ter z vami obračunali. Anton Thalar, Javornik.

K zedinjenju.

Na breziški okrožni konferenci SSJ in KDZ v nedeljo 15. julija v Brežicah je bila proti nemu glasu sprejeta sledeča resolucija:

1. Program in pravilnik hočemo spoštovati, se po njem ravnati in ga vzdržati, dokler ga ne izpremeni kongres, ki je edini upravičen izpremirjati ga.

2. Kongresa se bomo udeležili samo tistega, ki bo sklican po tem pravilniku.

Dogmatika.

Zvečer ob 12.

Človeka se poloti včasih zla slutnja po tistem vse premagujočem trpljenju, za kojega ni zdravila, pred katerim ni zavetišča. Zazdi se mu tistikrat, da se mu približuje kostničarica s hitrimi koraki, hlastajoča po njegovem telesu in duši in preteča mu s koncem. Tistikrat si pokrije oči z obema rokama, zatisne si jih še z robcem in tišči na vso moč, da bi ne videl kostničarice z bridko ostrino kose in škrbastimi zobmi, režečo se mu v obraz.

Tembolj se to dogaja človeku, katerega obraz je še mlad, komaj poganjajoč pomladanske dlačice pod vohalnim udom. Vsa njegova živčevna okostnica se mu trese, zobje mu sklepetajo, z rokama bi si rad držal ustne, da ne bi kdo slišal sklepetajoč zob, toda roki mora imeti na očeh, kajti strašnejše je videti, kakor slišati ali dajati znamenje slabega razpoloženja.

In tisti, ki je rojen bosjak, človek po božji milosti, vagabund, ki je rojen za pohajkovanje po svetu iz kraja v kraj, iz trnja na mah, tisti se zgane pri prvem pogledu na strahoto, si se zune težko okovane čevlje, odvrže obleko in beži v enobarvni obleki nekam, še sam ne ve, niti ne slut, kam

ga vodi brezciljna pot. Nekam hoče na vsak način, tu mu ni več obstanka. Proč, proč od tu, tu je smrt, še hujše, tu je celotno božanstvo z vso svojo silo grmenja in bliskanja. Kosa se bližaji, škrbasti zobje sklepetajo in njemu, ki mu je sluh oster in vid prodirajoč, se dozdeva, da vidi milijarde kilometrov na daleč sikajoče kače bliska in sliši pritajeno grmenje in bučanje vražjih kopit po peklenskem tlaku.

Zato se človek-bosjak odpravi na pot. Najprvo nameri nogo na kraj, kjer biva njegovega rojstva veselje. Tam leže v prah, zatiska ušesa s prahom in buli z očmi v počestno kamenje, da bi ne slišal in ne videl prihajajoče kostničarice.

»Prokleta je moje življenje, prokleta je ura mojega rojstva, in še bolj prokleta ura mojega spoznanja. Kdo pravi, da je Bog, če mi ni mogel nihče odvzeti rojstva in spoznanja, da sem danes obsojen buliti v prah in mašiti ušesa s peskom! Ni ga, Boga, pa to kričim stokrat: ni ga, ni ga!»

In mladi ateist zatuli tako strašno, da odmeva od zidovja tisočkrat: ni ga, ni ga!

Niti jesti nima časa, niti piti, ker vse to potrebuje njegovih rok, on pa si jih ne upa odtegniti pšesom in očem v strahu, da bo slišal in videl prihajanje svojega konca. V duši se za-

kolne, da ne bo jedel ne pil, dokler se ga ne polasti zopet miroljubnost in mu naznani z rahlim trkanjem ob koso kostničarice, da se njegov konec oddaljuje in se mu bliža zopet prejšnji rečni tok brez pogubnih vrtincev in skrlj.

Spanec ga vabi, človek pa ga opljuje s pljunki, ki jih bruha njegova divja duša na dan, da se tožno skriva pred njimi solnce, boječe se za svojo prelestno obleko. Roki pa drži nevzdržno kakor prikovani zdaj na očeh, zdaj na ušesih in buli dalje z obrazom v počestni prah ter trka z nosom ob kamenje. Noga mu zadeva včasih ob cestni kanton, kajti človek se obrača na trebuhu kakor vrtalka.

Ne škoduje mu prisilno gladovanje, želodec se mu vedno bolj širi, smrdljiv vonj puha iz kožnih luknjic v ozračje in dela prostor na daleč: nihče si ne upa prihajati tam mimo, kajti ljudje se boje za svoje mehkužne nosove, ki bi ne prenesli mrtvaškega vzduha iz nagnitega želodca. Mrtvaška soparica bruha iz njega in se meša s penami, ki silijo človeku iz ust.

Človek pa kljub temu vztraja na mestu kakor prikovan. Ne vzame si časa niti za pogled v zrak, niti za poslušanje zračnih zvokov, ker ga že hobnenje v njegovi duši skoraj gluši. Ves napor, ki ga vsiljuje človek sa-

memu sebi, je pravzaprav nekaj bedastega, toda če bi človek ravnal drugače, bi objel svoj konec in bi se zavrtel v brezkončnost.

Hipoma se polasti človeka neka neodoljiva sila po priliki, da bi mogel nekemu izpovedati svoje trpljenje in svojo junaško borbo za bitje ali nebitje. Jed in pijača sta mu obsovažena tekmeča v tem boju in s takimi človek nima rad opravka; spanec ga je ves čas drezal in mučil, zato človek tudi tega ne mara. Vse drugo pa beži od njega, ker ne more prenašati gnitja njegovega telesa.

Človek preišljuje, kje bi dobil nekoga, kateremu bi naložil vsaj del svojega trpljenja, če že ne celotno. Junaštvo si misli pa na vsak način obdržati sam, kajti s tem bo morda kdaj še daleč prilezel.

Vse to preišljevanje grize človeške možgane in mu trga mirni potek misli. Papir mu vstane slednjič pred blodnimi očmi in njegova belina zaskeli v očesnih mrenicah. Da, papir, ta bo pravi, ki bo edini znal občuvati njegovo skrivnost. Papir mu tudi nikdar ne bo prihajal z očitki, če se bo kdaj pozneje pregrešil nad njim s kakršnokoli zlobno ali brezpomembno frazo. In človek odločno vstane, zgine v arhiv matere Narave ter prikotali ven celo balo papirja. Polahno šuštenje

Druga točka resolucije je sama po sebi razumljiva, če se držimo programa in pravilnika, vendar je konferenca sklepalala o tem še posebej, ker skušajo zdaj posamezniki zlorabljati proletariato željo po zedinjenju, da bi nas zvalili na kongres, sklican proti temu pravilniku in da bi nam potem očitali, da se sami ne držimo pravilnika, da bi s tem omajali proletariato vero v moč lastnih zakonov in v lastno zakonodajo, ki jo predstavljajo naši po naših zakonih sklicani kongresi, da bi s tem nastal med organizacijami zopet stari Kristanovski nered, pri katerem se je posameznikom tako dobro godilo, zaradi katerega je pa proletarijat danes tako razbit in teptan.

Sodrug Koren je bil tudi povabljen na to konferenco, in je tudi obljubil, da pride, pa ga ni bilo. S. Čopič je zastopal mnenje, da bi bilo vse eno treba udeležiti se kongresa za Slovenijo, ki ga sklicuje beograjski glavni odbor SSJ za 12. avgusta, češ, čeprav bodo tam posamezniki, ki nimajo organizacij za seboj, vendar bodo tam tudi Mariborčani, ki organizacije imajo. Mariborsko delavstvo bi naš pravilnik rado spoštovalo, pa ga žal ne pozna. Toda konferenca se ni dala motiti od teh sicer dobro mišljenih besed, ampak je bila mnenja, naj Mariborčani naženejo tiste voditelje, ki jim ta pravilnik že 3 leta skrivajo, ki niti v časopisih ne marajo o njem pisati, ker se boje svojega lastnega delavstva. Že Dravogradska resolucija je zahtevala, naj tisti voditelji, ki ne marajo tega pravilnika, v javnosti povedo, kaj imajo proti njemu, oni pa kar molče, ker vedo, da je ta pravilnik vsemu delavstvu všeč, ko ga enkrat spozna, da pa ne more biti všeč nobenemu izmed tistih voditeljev, ki hočejo nad delavstvom vladati po starem. S. Čopič je tudi izjavil, da je n. pr. Golouh v Mariboru že popolnoma osamljen in da ga nihče ne mara — mi pa vemo, da je še nedavno podpisal v imenu Mariborčanov dopis na pokr. tajništvo SSJ, ki je bil tudi z njegovim podpisom objavljen v »Napreju« 14. maja, da je tudi še zdaj nastavljen v Mariborskem tajništvu, oziroma pri »Tiskovni zadrugi«, da je zastopal Mariborčane pri Vsedelavskem zletu itd. Tudi Ljubljanci so rekli, da na dr. Koruna nič ne dajo, vendar pa še danes vodi vso »zedinjevalno« akcijo in še celo strokovno komisijo. Pri tem pa je še treba omeniti, da nas osebe nič ne zanimajo, samo program in pravilnik naj se izvršuje in je naš pokrajinski odbor SSJ pri razgovorih o zedinjenju izrecno izjavil, da bo tudi Golouh priznan, če bo od Mariborčanov res izvoljen, ne pa od samega sebe proti pravilniku »postavljen«. Oseba nasprotja pri nas ne smejo odločevati, tudi stari grehi ne, ker brez greha itak ni nobeden, programa in pravilnika se morajo pa držati vsi, in sicer tistega, ki je bil sklenjen, ne pa tistega, ki kdo misli, da je boljši.

Nikdar ne bomo zedinjeni, če bomo dovolili, da bo delal vsak svoj poseben program in pravilnik, ker glav ne bomo imeli nikdar vsi enakih.

tega ga niti ne vznemirja, ker si ne more misliti, da bi bilo v tem suštenju kaj nevarnega za poznejši potek njegovega življenja ali da bi papir to suštenje uporabil za njegovo poznejše uničenje. Papir sušiti, pogovarjajoč se o medsebojnih dogodkih v velikanskem arhivu matere Narave.

In človek vzame peresnik, zapiči kazalec v čelo in misli.

Začetek je težak. — »Če bom pisal, da sem se zbal kostničarice, se mi bo vse smejalo, kar ni proti bojzljivosti, pač pa se iz strahu pred njo niti ne zmeni ne za njo.« Če začne govoriti o vojni med smrtjo in Naravo (ker se on smatra za Naravinega pripadnika), bi se uprla ta dva orjaka, ko bi zvedela o teh zapiskih, če pa napiše, da ga je želja po resnici napotila do pisanja, se mu bo zaničljivo rogala vsa sodobna družba; in večina te družbe je polna laži in neresnice. Kaj naj torej odloči kot okvir za svoje zapiske.

»Politika je mrtva stvar, sicer se po smrti lepa, vendar polna neslanosti in neresnice. Dol z njo! Beletrija, o ti blagoslovljeno leposlovje, tudi ti bi mi znala kdaj pozneje delati zgago.«

Če bo pisal, da je hotel premagati tudi jezo in glad ter spanec, bo pozneje vse to junaštvo zgubil, bo uničil s tem svoje bitje.

Tako je delavstvo brežiškega okrožja gladko zavrnilo demagogijo zedinjevalcev »enotne fronte«, ki govore o zedinjenju samo zato, da si pridobe simpatije nezavednega delavstva, nad katerim hočejo potom vladati in ga prodajati zdaj demokratom, zdaj klerikalcem, zdaj radikalcem, vse pa samo zato, da si pridobe ministrske in poslanske stolčke, na katerih potem skrbje zase, ne pa za proletarijat, ki se potem krega zaradi teh stolčkov, dokler se ne razdeli na levičarje in desničarje, komuniste in socialiste, da razbije svoje organizacije in v splošni anarhiji voli — klerikalce, ki znajo potom svojih tajnikov (župnikov in kaplanov) združiti vse raztepane trpine v »enotno fronto« za — kapital. Enotna fronta je pri klerikalcih, pri socialistih je program in pravilnik in njegovo izvrševanje.

Tedenski pregled.

Nedeljo 8. jul.: Pod kraljevim predstvom seja ministrskega sveta, ki sklene 25. tm. poslati skupščino do 20. okt. na — nezasužene počitnice.

Ponedeljek 9. jul.: Obnovitev zvezne pogodbe med Jugoslavijo in Romunijo. — Sovjet ljudskih komisarjev je izvolil zopet Lenina za svojega predsednika. Druga žlahta ostane tudi na svojem mestu.

Torek 10. jul.: Vojnemu ministru se obljubijo iz proračunskih dvanajstin izdatne milijarde, da si »nakupi vojnega materiala. Zanimiva je vest, da nameravajo naši oberbonci za 300 milijonsko francosko posojilo nakupiti stare Wranglove bojne ladje! — Preiskovalni sodnik v Pančevem zahteva izročitev poslanca Božoviča radi nekoga »veleizdajalskega« govora v prid Romunom, ki so seveda naši »zavezniki«. — V Beograd je že poslan novi bolgarski poslanik Vosareiski. — Francozi nadaljujejo zasedanje v Porenju, nemški bombni atentati se tudi nadaljujejo. — Don Sturzo, tajnik laških klerikalcev, je radi zmed v svoji stranki odstopil. — V Rigi se je pričela konferenca baltičkih držav in Poljske.

Sreda 11. jul.: Vojni minister Pešič odgovarja na neko interpelecijo, da ne pridejo vojaški begunci pred vojno sodišče, temveč da jih bodo enkrat samo disciplinarno kaznovali. — Italijani govore, da hočejo zasesti Reko.

Četrtek 12. jul.: Francozi so zasedli mesto Limburg. Nemške nasilnosti (ki jih pa inicirajo Francozi s svojim denarjem!) dajejo Francozom povod za nove zasedbe. — Mirovno pogodbo s Turčijo so v Lozani sklenili. Turčija ne bo plačala nobenih stroškov, obdrži Malo Azijo, Grčija dobi par otokov, Italija dobi Dodekanez, Anglija obdrži dve vojni ladji.

Petek 13. jul.: O vojaškem zakonu so se začeli v skupščini prerokati. Oziroma ne prerokati, ker soldate in oficirje in milijarde zanje imajo vse naše buržujske stranke rade. — Francoska zbornica je glasovala za

»Aha, kar nekaj lepega bom napisal; bahati se ne smem, kajti navadni ljudje zrejo stvar čisto drugače kakor jo občutim jaz na svoji koži. O dogmah bom napisal,« in začel je: »Boga ni, ni ga, ni ga!« Pisal je v prah debele črke, da bi videi, če še zna pisati in bi ne potratil lepega bleščečega papirja.

In človek je pisal o dogmatiki in o Bogu ter dognal, da je Bog kriv tega njegovega stanja. Napisal je to z ogromnimi črkami in da bi to ljudje še z ogromnejšimi očmi brali, je bil njegov namen.

Zjutraj.

Človek se je odločil, da bo nadaljeval bojkot jedi in pijači, vendar se vabilu spanca ne bo odrekel, ker si bo na ta način podaljšal možnostni rok za onostranski bojkot. Toda s spancem bo obračunaval čisto na kratko, samo toliko, da mu ne otrpnejo živci od napora.

To je odlomek iz knjige človeškega življenja, ki sem jo našel v zlati jami ob svitu tisočerihi sveč na pozlačenih lestencih in ob zvoku milijon strun, ki so vse izzvenele v en sam zvok: »Govori o malo važnih stvareh in nikdar o tem, kar ti srce teži!«

posojilo 300 milijonov frankov Jugoslaviji ali prav za prav njenemu militarizmu. — V angleški spodnji zbornici bere ministrski predsednik vladino deklaracijo, ki ne odklanja nemške ponudbe in tudi oborožene intervencije ne odobrava. — Glede laške namere za zasedbo Reke se naša vlada noče nič izjaviti (pustila bo, naj se zgodi). Reška konstituanta protestira proti kršitvi reške samostojnosti.

Sobota 14. jul.: Skupščina je načelno sprejela vojaški zakon. Hitro je šlo in gospodje so se pričekali samo o takih vprašanih kakor n. pr. zemljoradnik Dimitrijevič, zakaj da ni naše orožje bolj popolno. — Ministrski svet se odloči ne zahtevati od Nemčije nadaljnjih dobav živine na račun vojne odškodnine. Reparacije se bodo odplačevale v drugih materialjih. — V Bosni in Hercegovini so razpustili »Hanao« (hrvaško nacionalistično organizacijo, nekako še bolj omejeno Orjuno).

Nedelja 15. jul.: Pogajanja o medsebojnih finančnih vprašanih med Češkoslovaško in Madžarsko so zaključili. Gospodje strokovnjaki so za to potrebovali celo leto. — Amerika izjavlja, da hoče posredovati med Nemčijo in Francijo.

Politične vesti.

MARKOV PROTOKOL SPORAZUMA.

Radikalci so dobili pri volitvah v Srbiji velikansko večino, vendar so drugo v Jugoslaviji tako pogoreli, da s tisto večino nikakor ne bi mogli vladati, če ne bi dobili pomoči od drugih strank, predvsem od Radiča in naših klerikalcev, ki so dobili glasove hrvaških in slovenskih backov. To pomoč so dobili na sporazumu, ki je bil podpisan 13. aprila v Zagrebu, ki je pa ostal javnosti skrit in so se buržujski listi mnogo kregali o njem, ali je ali ga ni in kakšen je. Te dni je bil pa objavljen in naša dolžnost je, da ga tudi pokažemo čitateljem, da bodo znali razložiti klerikalnim backom, za kaj je šlo našim klerikalcem, ko so dali radikalcem svojo pomoč.

Zahtevali so za Slovenijo, da se: 1. vzpostavi pokrajinski namestnik v sporazumu s SLS,

2. razpuste in prepovedo vse teroristične organizacije, posebno pa Orjuna,

3. izmenjajo v sporazumu s SLS vsi neobjektivni šefi pokrajinske uprave.

4. odobre posebni krediti za vseučilišče in šole, ki niso predvideni v proračunu, pač pa v zakonu.

Zato so obljubljali, da bodo »v parlamentu s svojim ravnanjem omogočili NRS izvolitev skupščinskega predsednika in sestavo radikalne homogene vlade, ravno tako bodo omogočili tudi verifikacijo vseh mandatov v verifikacijskem odboru in narodni skupščini«. Za klerikalce sta podpisala dr. Brejc advokat in duh. Smodej, urednik »Slovenca«.

Če bi bil ta sporazum objavljen takoj takrat, da bi vse ljudstvo vedelo zanj, bi danes radikalci po vsej državi veljali za hinavce, ki svoje besede ne drže; ker pa ni bil objavljen, zato lahko lažejo, da je bil »neobvezen« in da jim ni treba držati se ga. Zdej jim sporazuma ni več treba, ko že imajo, kar so hoteli. Ker so pa klerikalci in Radičevci ogoljufani, so objavili protokol, vsaj zdaj in poklicali javno moralo na pomoč, toda zastojni, javnost vidi, da so oboji enaki, tudi klerikalci so prav tako goljufali in zato se tudi niso upali pravočasno objaviti sporazum. Kaj so vse ljudstvu obljubljali in kaj so mu potem hoteli »izbojevati« s kupčijo z radikalci? Klerikalca za namestnika, klerikalce za načelnike odelkov pokr. uprave in denar za šole, ki bi ga potem porabili za kdovekaj. Kaj bi imelo ljudstvo od tega? Kakšno stvarno izboljšanje je pričakovati, če gre Peter stran pa pride Pavel, vse drugo pa ostane, kakor je bilo. Prav jasno se vidi, kaj so si mislili pred avtonomijo in zakaj so se bali samouprave ljudstva in zakaj temu ljudstvu že aprila niso pokazali svojega sporazuma z radikalci! Mi pa se tudi iz tega lahko naučimo, kaj pomeni javnost. Le javno delovanje nas bo rešilo pred podobnimi zahrbtnostmi, ki potemu ne tepejo samo ljudstva, ampak tudi Brejce in Smodeje, ki so mislili ogoljufati Pašiča, pa je stari lisjak bil še bolj »prebrisan«, Brejc in Smodej in vsa

SLS od generalov do backov se pa briše pod nosom, pa zvrša krivdo zdaj na tega, zdaj na onega, namesto da bi jo zvrnila na diplomatske spletke splohi. V diplomaciji zmaga vselej največji lopov, če hoče zmagati ljudstvo, se mora držati resnice in ne sme skrivati ničesar.

* Vlada je izdelala načrt za zakon o srednjih šolah. Posebna sekcija zakonodajnega odbora je imela v ponedeljek popoldne prvo sejo, na kateri so razpravljali o tem načrtu. Vsi so zanj glasovali, le klerikalec posl. Sušnik je glasoval proti. Klerikalec ljubijo tudi protiglasovanje, posebno če so v manjšini, ker stvar propade, kljub temu pa morejo reči, da temu niso krivi oni. Dobri politiki!

* Zakon o ustrojstvu vojske je prišel v debato na ponedeljkovi seji narodne skupščine. Skupščina je sprejela z veliko večino glasov prvih 47 členov tega zakona. Proti so glasovali le klerikalci in socialisti.

* Laški popolarji (klerikalci) so s fašisti zopet pretrepu. To seveda ne bo dolgo trajalo, ampak to intermezzo je je imel vendar za posledico, da je predsedstvo klerikalnega kluba izključilo 9 poslancev iz frakcije, ker so pri nekem glasovanju odobraval fašistovsko stališče.

* Angleška vlada je zavzela glede reparacijskega vprašanja stališče, da se odpravi izraz »mednarodni« in ona kor taka obsoja pasivni odpor, vendar pa zahteva, da se ta konča šele tedaj, če se bo francoska in belgijska politika v zasedenih krajih več ali manj očitno spremenila.

Poštni nered.

Socialisti smo protidržavni element, najbrž zato, ker vemo, da tvorimo državo in da smo torej država mi, ki delamo, ne pa tistih par gospodov, ki se izdajajo za državotvorne, ki pa so v resnici samo državomolzni.

Ti državomolzni elementi se skrivajo zdaj za dostojanstvo krone, zdaj za »svetost državnega zedinjenja«, zdaj za nedotakljivost »odgovornih funkcionarjev«, in v varni senči za temi nedotakljivostmi pridno molzejo narod, ki se v svoji nevednosti zgraža nad socialisti, da so tako nesramni, da jim ni sveta niti krona, niti zedinjenje, niti funkcionarji.

Vsi opozicionalni časopisi so prinesli vest, da najbogatejši človek v državi že leta ne plačuje ne vinarja davka. V državi, ki nima nikdar denarja niti za najnujnejše potrebe, ki ne more plačati niti svojih službanih in ki mora za popravo cest itd. v 20. stoletju uveljavljati zopet srednjeveško tlako, v taki državi je vsekakor največje hudodejstvo to, če se najbogatejši človek odteguje plačevanju davka — toda, ker je država »zedinjena« in ker je Pašič »najvišji funkcionar«, ki ga ne smete »napadati«, zato eksekutor nima pravice firjati tega gospoda za davek, ki ga mora drugače plačati vsak revež brez pardona. (Primerjaj tudi »zedinjenje« in razne visoke »funkcionarje« pri socialistih, ki jih tudi ne smemo »napadati«, čeprav ne plačujejo davka...)

Take državomolzne elemente imamo pa tudi na manj »ekspoziranih« mestih, tako n. pr. na pošti. Tudi za poštni promet imamo pravilnik, po katerem mora biti na pošti tak red, da ima vsak gotovost, če odda kaj frankirano na pošto, da bo pošta to gotovo v najkrajšem času izročila naslovniku, brez ozira na to, ali je državotvorni ali državomolzni element. Na pošti pa reda ni, zato ima orjunaški poštar pravico izpod »Naprejevega« naslova vzeti »Naprej« in vložiti na njegov omesto 10 »Orjuna«, pa če pišemo o tem javno, premišljejo državni pravdnik, kako bi uničil »Naprej«, ki tako »blati državo«, namesto da bi zgrabil tistega, ki je plačan zato, da napravi na pošti red.

Izmed slučajev poštnega nereda bomo danes pojasnili zopet enega, ki ni samo drastičen, ampak že tudi kar zabaven, čeprav bo v marsikomu še bolj podrl vero v sedanj naš »državotvorni« red v naši »zedinjeni« državi.

V »Napreju« smo se 6. maja obrnili na Brežičane, naj pomagajo brežiški pošti najti naročnika »Ljudskega glasu« v Brežicah, sodruga Bartola Kosmača. Brežice so majhne in vsi ljudje se tam poznajo, vendar nam je pošta »Ljudski glas« vrnila z opombo, da je naslovnik »v občini Zakot neznan«, kakor da bi bile Brežice v občini Zakotu, ali pa je bil

jemo, če prav je bilo ob volitvah 29 »enotnofrontarjev«. Organizacija raste in se zboljšuje in izpopolnjuje, članstvo čita naš tisk. To nam je garancija, da zmagujemo.

s Škale. Clanski sestanek se bo vršil v nedeljo 22. julija ob 3. popoldne pri Drušič v Škalah (Hrastovec). Ker je dnevni red zelo važen, naprošamo vse člane, da se sestanka zanesljivo udeležijo. Odbor.

s Škale pri Velenju. Kljub temu, da so »neodvisne organizacije« razpečale v enem tednu 600 izvodov »Strokovne borbe«, misleč, da bo šlo zdaj vse za njimi, napredujejo naše organizacije od dneva do dneva. V istem tednu smo mi pridobili čez 20 novih članov — pa pravih članov, ki ne bodo samo danes vršili svoje dolžnosti, temveč tudi jutri in poitrišnjem. Torej kolportiranje »Borbe« nam kar zaleže. To naj bo »neodvisnežem« v dokaz, da nas ni vedno manj, temveč vedno več. Tudi tistina dvema »sodrugoma« povemo to, da bo sta že enkrat nehala prorokovati, da bo »Naprej« poginil. Zaman si belite glavo. Smejem se vsem takim, ker vemo, da je list zdaj res v rokah naročnikov in organizacij in da ne bo propal, ker delamo zanj in plačujemo redno svojo naročnino. »Naprej« bo napredoval, tudi če se vsi »neodvisneži«, »enotnofrontarji«, Korunovci in Golouhei na glavo postavijo. »Naprej« piše resnico — in samo s to bomo zmagali, to vidimo, ker čimdalje bolj trga ljudstvu lažljivo bleščečo mrežo z oči. Zapomnite si! Ne bo vam dolgo več dovolj begati zahrbtno naše organizacije! — »Naprejevec«.

s Šoštanjska organizacija se ni obračunala za maj in za junij. Zakaj ne? Ker je zdaj vodil vse posle nastavljenec bolniške blagaine Tekauc, ta pa si je mislil, da je boljše, če se ne briga več za obračun. Vodil je tudi druge organizacijske posle popolnoma na svojo roko, zdaj pa misli, da bo organizacija zaspala, ker drugi niso vajeni teh poslov. Pa se bodo kmalu navadili, so že začeli, v kratkem se bo vršil občni zbor, ki bo izvolil odbor iz delavstva, ki se potem sestankov ne bo več tako izogibalo, ko bo vedelo, da vodi samo svoje posle...

s Globoko pri Brežicah. Tem potom opozarjamo vse naše člane kraj. org. SSJ in KDZ, posebno pa zaupnike, ki so sprejeli funkcije ob izvolitvi kraj. odbora, naj redno plačujejo, sicer bodo izgubili že pridobljene pravice. Opozarjamo obenem tudi vse blagajnike kraj. org. SSJ in KDZ v brežiškem okrožju, da se ravnajo po sklepih izvrševalnega odbora, t. j. da pri obračunavanju pošljejo en izvod obračuna pokrajinskemu tajništvu, enega okrožnemu tajništvu, enega pa zadrže pri okr. org. v svrhu kontrole. Okrožni tajnik brežiškega okrožja SSJ in KDZ.

s Nekateri naše naročnike in druge naše dolžnike moti, da imamo na položnicah še vedno naslov »Ljubljana«. Tem spročamo, da to nič ne da, ker smo pri čekovnem zavodu že tako uredili, da dabivamo vedno vsa obvestila o denarnih pošiljkih v Celje. Položnice s številko računa 11.959 so pravilne.

s Dolžnikom. Vse krajevne organizacije SSJ in KDZ in zaupnike prosimo, naj čimprej obračunajo za Strankin program in pravilnik, druge brošure in posebne izdaje »Napreja«. Z zamudami ovirajo redno poslovanje tudi nam. Zlasti za Majski list naj obračuna vsak takoj, ker je čisti izkupiček namenjen sirotam žrtv na Zaloški cesti. Potrudite se!!!

s Za maj je obračunala še sledeča organizacija: 20. Mežica 79; zadnji izkaz 1005 članov, zdaj skupaj 1084 članov.

s Za junij so obračunale še sledeče organizacije: 8. Zabukovca 21; 9. Ljubljana 12; 10. Trbovlje 122; zadnji izkaz 320 članov zdaj skupaj 475 članov.

Iz strok. gibanja.

Vabilo.

Na temelju sklepa Okrožne strok. komisije v Celju z dne 6. jul. t. l. sklicuje podpisano tajništvo redno letno okrožno strokovno konferenco, ki se bo vršila v nedeljo 22. jul. ob 8. zj. v prostorih gostilne pri Janžeku (Za kresjio) v Celju s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo tajništva, 2. poročilo kontrole, 3. poročilo delegatov, 4. akcija in taktika, 5. socialna politika, 6. saniranje Okrož. strok. ko-

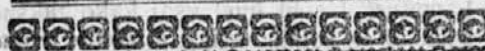
misije v Celju, 7. slučajnosti. Podružnice vseh naprednih strok. organizacij, ki se nahajajo v celjskem okrožju, pošljejo za vsakih 50 članov po enega delegata. Volitev delegatov se mora izvršiti na sklicanih shodih. Delegati se morajo okrož. strok. tajništvu javiti najpozneje do 20. julija pisмено. Povabljeni so tudi zastopniki osrednjih društev in drugih na razrednem stališču stoječih organizacij. Tajništvo Okrožne strokovne komisije v Celju.

g Org. lesnih delavcev nam sporoča, da se je pogajanje pri tvrdki Perger v Mislinjah, ki se je vršilo pretekli dni pri okr. glavarstvu v Slovenjem gradcu, izjavilo, ker Perger ni pristal na nikakšno povišanje plač, dasiravno je delavstvo tam v obupnem stanju, vse boso in nago, izstradano do kosti. Ravno kar nam pa sporočajo, da bo danes v četrtek ob 12. izbruhnila splošna stavka, ker bo zastavkala okoli 300 delavcev. Naše podr. KDZ obveščamo, da so delavci, ki stopijo v stavko, pripravljani za časa stavke prevzeti razna poljska dela. Kdor potrebuje delavne moči, naj obvesti čim prej o tem uredništvu »Naprej«.

Tiskovni sklad.

Prejeli smo od 1. l. do 11. VII. 1923	Din 11.544
A. Leskošek, Celje, neizrabljene diete	15
Nabrano na shodu v Velenju	55'50
Ivan Kamenar, Poljčane	12'50
Andrej Brumen, Črna	10
Franc Lepko, Prevalje	10
Viktor Šmigovec, Celje	3
Franc Rinaldo, Trbovlje	2'50
Alojzij Kauf	5
Jurij Naglav	8
Ivan Pajko	2
Franc Merzel	13'50
Ivan Polak	2
Franc Urbanija	2
Franc Klenovšek	0'50
Ernest Jurjavec	2
Viktor Šviga	5'50
Franc Sudež	1
Anton Alič	2
Ivan Majcen	1
Franc Merzel	2
skupaj	Din 11.699

Sodrug, posnemajte! Več koristiš, — tudi sebi, veruj to — če daš za tiskovni sklad kakor za čašo piva! (Op. ur.: Zdi se nam kakor, da bi se ves svet boril proti škodoželjnosti tistih, ki nas hočejo sieči do kosti, ko

Dva zanesljiva strojnika

za kompresor in bencin motorje sprejme takoj

»Slograd« d. d. Ljubljana.

Žika

je najboljši in najbolj zdravi nadomestek za pravo kavo. Zahtevajte jo pri svojem trgovcu:

Pražana »Žika« d. z. o. z. Ljubljana — Rož. dol.

+ Ženske, +

ki so modre, se ne boje več, temveč se obvarujejo z mojim mnogokrat preizkušenim obvarovalnim aparatom.

V posebnih slučajih

zahtevajo žene takoj moje vedno zanesljivo učinkojoče, popolnoma neškodljivo

specielno sredstvo.

Vprašajte pod Dr. 5. Priložite znesek za znamko za odgovor. — Pošiljka se vrši strogo diskretno po

El. Boch, Wien VI, Gumpendorferstr. 109/14.

vidimo, kako se naše shrambe množijo!)

Vestnik »Svobode«.

v Hrastnik. Ustanovni občni zbor II. podružnice »Svobode« v Hrastniku se bo vršil v nedeljo 22. tm. ob 10. dopoldne v združnem lokalu steklarjev. Vseh proletarcev in proletark dolžnost je, da se zbora gotovo udeležijo. Dnevni red: Volitev odbora; raznoterosti. Pripravljalni odbor.

Širite proletarski tisk!

To in ono.

Ganljiv divjaški običaj. Ljubezen ima svoj slovar, ki gotovo največ takrat pove, kadar med zaljubljenca nastane molk. Ena najbolj dražestnih ljubavnih rečenic je gotovo ta-le: »Kar snedel bi te od ljubezni!« A med našimi zaljubljeni menda nihče ne ve, da neka daljna plemena v Južni Ameriki ne govorijo samo tako, temveč to tudi delajo. Pleme Kukumas smatra za svojo najlepšo šego, da pokojniku izkaže največjo čast s tem, da njegovo mrtvo telo priredi za slastno pojedino. Njegova vera pravi: Bolje je mrtvemu, da počiva v človeških želodcih kakor v hladni zemlji. Posebno »genljiv« je ta običaj takrat, če smrt zaljubljenca ugrabi ljubico. Neutešeni fant se vrže na njo in jokaje trga iz nje podrine kose, da s čim večjim apetitom dokaže svojo neizmerno ljubezen. Fant, ki sne celo truplo svoje mrtve ljubice, velja med plemenom Kukumas kot vzor ljubezni in stanovitnosti. Starci ga mladini priporočajo za vzgled. Pa recite, da niso upoštevanja vredne domače šege in navade!

Ne smejeti se! Stara Urška (ki ima opraviti z denarijem in računa še vedno po stari veljavi, pride v lekarno): »Gospod, dajte mi za pet krajcarjev maže za rane«. Lekarnar: »Za božjo voljo, kaj ste padli z neba?« Urška: »O ne, z lojtre«.

Naročajte dnevnik »NAPREJ« in tednik »LJUDSKI GLAS«!

Pot mimo globokega brezdnja je nevarna, vendar se je ne ustraši pogumen popotnik. — Proletarec, bodi ta tvoj vzor!

Utrinki.

Puška ni nič vredna — za tistega, ki je nima. To spoznavajo polagoma tudi tisti, ki so včasih trdili, da sploh nič ni vredna.

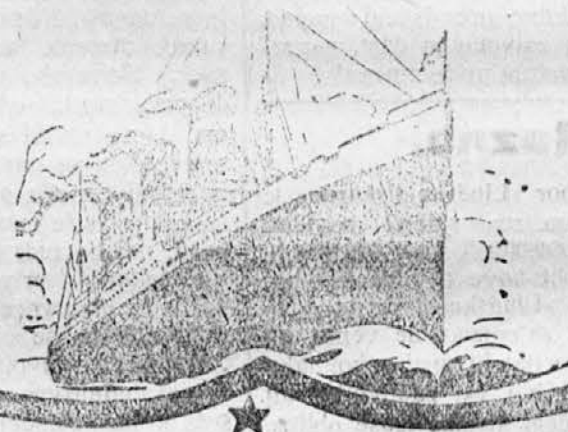
Revolucije se ne delajo, ampak nastajajo. Dekretirati revolucijo je potrat časa.

Med proletariatom in sodrgo, ki jo socialistični teoretiki imenujejo »lumpenproletariat« je velikanska razlika. Da obstaja taka drhal, je največ kriv kapitalistični sistem; toda zaradi krivde kapitalizma ne postaja ta razred nič boljši. V revolucionarnih časih lahko igra veliko vlogo; nikdar pa ne more biti nositelj socialistične ideje. Capinski proletariat vodijo le egoistični instinkti. Pripravljien je ropati, krasti, prodajati se tistemu, ki bolje plačuje, služiti danes revoluciji, jutri pa reakciji. Enkrat je na strani anarhije, drugič na strani avtokracije. S proletariatom, s katerim računata socializem, nima ta sodrga nič opraviti.

Ljudstvo izgublja vero v izveličanje, v nebesa, v večni peklenski ogenj radi istih vzrokov kakor duhovniki episkopalne in drugih ver. Znanost je s svojimi dognanji obledila verske dogme in veda širi svoje žarke dognanja tudi med maso. Kar se tiče kinoslik, so večinoma prirejene za versko propagando. Te veri niso škodljive.

Mord: ni daleč čas, ko bodo krščanske cerkve zavrgle pekel, ki ga rabijo za strašilo vernikov že toliko stoletij. Iznasile bodo druge kazni in druge verske resnice, ki bodo nekoliko verjetnejše od sedanjih za vernike, ki samo verujejo, a ničesar ne vedo. Toda če tudi vere odpravijo pekel peklenščkov, bo na svetu vendar še pekel, v katerem se žge, strada, zmrzuje, boleha in trpi pomanjkanje na milijone ljudi. Duhovniki bi storili dobro delo, če bi učili svoje privržence in jih usposobili, da bi znali odpraviti pekel, ki je res tukaj. To nalogo vrše sedaj samo socialisti, ki pa jih za odpravo pekla ni še dovolj. Pekel, ki ga nikjer ni, je lahko odpravi. Odpravljati pekel, ki je, je težko, dolgotrajno delo.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ in KDZ). Odgovorni urednik: Alojz Leskošek. Tisk Zvezne tiskarne v Celju.

Parnik

66 LEVIATHAN 99

Najmodernejši, največji in najluksurijoznejši oceanski parnik. Najvišje zmoglosti iznajdljivosti, znanosti in moči kapitala so vtelesene v izdelavi tega divnega parnika. Neprimerljiva udobnost v vseh razredih.

V New York

7. avgusta, 28. avg. 18. sept. 8. okt. 29. okt. itd., vsake tri tedne v torek od Southampton-Cherbourg. — Podrobna pojasnila potom spodaj navedenih naslovov.

BREMEN - NEW YORK

Direktna zveza s krasnimi ameriškimi vladnimi parniki. Neprekosljivi po udobnosti, čistosti in izborni oskrbi. Hitre in varne ladje. »George Washington« »President Fillmore« »President Harding« »President Roosevelt« »America« »President Arthur«

Zahtevajte podrobna pojasnila in brodar. list št. 216. Ugodna prilika za prevažanje blaga.

UNITED STATES LINES

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo: Beograd, Palata Beogradske Zadrage, podružnica v Ljubljani: Zadruga Zveza, Ljubljana.